

การเขียนบทความทางวิชาการ

รศ.ดร.ประสาธ นื่องเฉลิม¹

Assoc.Prof.Dr. Prasart Nuangchalem¹

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการเป็นงานเขียนเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่สะท้อนให้เห็นความรู้ ความสามารถ ทั้งเชิงวิชาการและเชิงการสื่อสารของผู้เขียน บทความนี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อนำเสนอแนวคิดและ ประสบการณ์การเขียนบทความทางวิชาการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในการเขียนบทความได้นำไปปรับ ประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: บทความทางวิชาการ การเขียน จุดประสงค์ทางวิชาการ การนำเสนอ

Abstract

An academic article is a product of analytical and synthetic writing reflecting author's knowledge and capability in academic work and communication. This article aims to present concepts and experiences writing about academic article which it can be implied for those academicians uses.

Keywords: academic article, writing, academic purposes, presentation

ความนำ

บทความทางวิชาการถือเป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ให้ทั้งผู้เขียน และผู้อ่านเกิดความงอกงามทั้งสติปัญญาและยังจรโรจจิตใจ ทั้งนี้งานเขียนมุ่งให้ผู้อ่านมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อ เรื่องราวที่นำเสนอบนพื้นฐานของความแตกต่างทางความคิด ผู้เขียนต้องมีความรู้ในเรื่องราวนั้นๆ และมี ศักยภาพทางการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในจุดประสงค์ของสิ่งที่ต้องการ นำเสนอ การเขียนบทความทางวิชาการนั้นใครๆ ก็เขียนได้ หากมีความตั้งใจและหมั่นฝึกฝนทักษะการเขียน ให้เกิดความชำนาญ สิ่งที่จะขาดเสียมิได้ก่อนเริ่มเขียนบทความทางวิชาการก็คือ แรงจูงใจในการเขียน ซึ่งถาม ว่าสร้างได้ง่ายไหม? คำตอบคือ ถ้าตั้งใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานเขียน และมีแรงบันดาลใจที่จะนำความรู้มา ถ่ายทอดสู่ผู้อ่านในประเด็นตนเอง หรือกระแสนสังคมกำลังให้ความสนใจ เรื่องการเขียนบทความก็จะดูง่ายเลย ที่เดียว

เมื่ออ่านมาก รู้มาก ผู้เขียนมีอาชีพมักรู้สึกรอยากเขียนเรื่องที่ตนรู้มากสู่สังคม โดยใช้งานเขียนเป็น เครื่องมือสื่อสารทางความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน อ่านมาก ทำความเข้าใจมาก วิเคราะห์มาก ประเด็นที่ นำไปสู่การเขียนก็มักมีรายละเอียดและนำเสนอได้ดี ยิ่งผู้เขียนที่มีประสบการณ์มากก็ยิ่งสอดแทรกข้อมูลที่มี

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

น้ำหนักโน้มมน้ำผู้อ่านได้ อาจกล่าวได้ว่า ความรู้มักล้นจนต้องเขียนเพื่อแผ่เรื่องราวความรู้ต่างๆ ให้สังคมได้รับรู้ หากผู้เขียนบทความคิดไว้เสมอว่า การเขียนบทความเป็นการฝากผลงาน ยิ่งเขียนมากก็ยิ่งเป็นการส่งเสริมบารมีทางวิชาการมาก หากอ่านมาแล้ว เก็บข้อมูลไว้แล้ว หากทิ้งไว้นานไม่มีการสังเคราะห์ออกมาเป็นบทความทางวิชาการก็สูญเปล่า

อย่างไรก็ตาม การเขียนบทความทางวิชาการมักมีอุปสรรคเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นความขี้เกียจ ซึ่งเกิดจากความตั้งใจแต่ไร้แรงบันดาลใจ เขียนไปแล้วลืมนึกจนบทความทางวิชาการไม่สมบูรณ์ หรือบางคนเขียนไปด้วยความกลัวว่าจะผิด กลัวว่าคนอื่นจะทักท้วง ก็เลยไม่กล้าที่จะเขียนความรู้และประสบการณ์ที่ตนเองมี บางครั้งอาจถึงขั้นว่าอยากเขียนแต่ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นอย่างไร เขียนเช่นไรถึงจะเหมาะสม บางคนอาจมีอคติต่อบทความทางวิชาการว่าเขียนมาแล้วจะเผยแพร่ไปทำไม เขียนไปก็เสียเวลา ยุ่งยาก และยังไปเพิ่มภาระงานให้กับตนเอง ซึ่งสิ่งที่กล่าวถึงเป็นเพียงตัวอย่างที่หยิบยกขึ้นมาแนะนำเสนอเป็นตัวอย่างอุปสรรคของการเขียนบทความทางวิชาการ

แนวทางการเขียนบทความทางวิชาการ

การเขียนบทความทางวิชาการจะดูเป็นเรื่องปกติที่นักวิชาการจะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้เนื่องด้วยนักวิชาการต้องสร้างสรรค์ผลงานและเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ การบรรยายหรือการสอนก็ดีหากมีการนำมาสรุปและเรียบเรียงไว้ให้ผู้ที่สนใจได้ติดตามอ่านและนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม ก็จะทำให้คุณค่าทางวิชาการ จนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Impact) ถ้าอยากเขียนบทความทางวิชาการ ผู้เขียนขอแนะนำเป็นเบื้องต้นว่า มีหลากหลายวิธีขึ้นกับความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานวิชาการของตนเอง อย่างมองว่าการเขียนบทความวิชาการเป็นอุปสรรคหรือภาระงานที่เพิ่มขึ้น แต่ควรกระทำให้เป็นงานประจำสำหรับนักวิชาการ ซึ่งแนวทางการเขียนบทความวิชาการ ได้แก่

(1) ทำใจ การปรับทัศนคติเชิงบวกต่อการเขียนบทความทางวิชาการ เป็นสิ่งแรกที่ต้องทำให้ได้ ย้ำตนเองเสมอว่า “เราสามารถทำได้” “ถ้าเราไม่ทำ ใครจะทำ” “คิดแล้วต้องลงมือทำ” “ระยะทางพันลี้เริ่มจากก้าวแรกเสมอ” การเขียนบทความทางวิชาการต้องคิดเสมอว่าเป็นการสร้างสรรค์ผลงาน เขียนเพื่อรจโรจความรู้ เขียนเพื่อทำบุญทางวิชาการ เมื่อบทความได้รับการเผยแพร่แล้วก็จะมีการกำลังใจในการพัฒนาบทความอื่นๆ

(2) หามุมสงบ การหาสถานที่สงบยอมเกิดสมาธิและมีแรงบันดาลใจ ซึ่งจะทำให้การเตรียมต้นฉบับบทความทางวิชาการลื่นไหล สร้างสรรค์ เป็นมิตรกับผู้อ่าน อาจมีห้องทำงานหรือหามุมสงบบางแห่งในที่ทำงาน ซึ่งผู้เขียนจะต้องรู้จักแบ่งเวลาและไม่มีสิ่งรบกวนระหว่างเตรียมต้นฉบับ

(3) ทบทวน/หาต้นแบบ การอ่านทบทวนความรู้ วิทยาการใหม่ๆ และอ่านจากหนังสือตำราวารสาร แหล่งสารสนเทศต่างๆ ทำให้เราเป็นหูไว ตาไว ทันโลก มีความคิดใหม่ๆ ลื่นไหลตามข้อมูล ซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถทางการอ่าน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงสู่ประเด็นการเขียนบทความทางวิชาการ แนะนำให้เขียนเรื่องที่ตนเองชอบหรือถนัดหรือมีความรู้เป็นเบื้องต้นก่อน ไม่จำเป็นต้องเขียนยาวมาก แต่เน้นที่กระชับจับประเด็นได้

(4) การอ่านทำให้เกิดปัญญา ทำให้ตนเองอยู่บรรยากาศทางวิชาการตลอดเวลา อ่านบ้าง ฟังบ้าง ตั้งคำถามบ้าง คิดบ้าง เขียนบ้าง โดยใช้หัวใจนักปราชญ์ (สุ จี ปุ ลิ) และที่สำคัญอ่านอย่างต่อเนื่องจะเป็นการเติมอาหารสมองและความคิด ซึ่งช่วยให้เกิดปัญญาและความคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานวิชาการ

(5) ขัดเกลาเนื้อหาและภาษา หากต้องการให้บทความทางวิชาการนั้นมีผู้อ่านสนใจอ่านและนำไปปรับใช้ให้มาก ความงามทางภาษาย่อมมาพร้อมกับเนื้อหาสาระที่ได้รับการบรรจุไว้อย่างเหมาะสม เมื่อเขียนแล้วต้องอ่านซ้ำ หากที่ผิดพลาดแล้วเสริมเติมแต่งทางภาษาให้สุภาพและสละสลวย ไม่ทำร้ายผู้อ่าน ช่วงแรกๆ อาจต้องมีผู้เชี่ยวชาญทางภาษาและการสื่อสารทางการเขียน ยิ่งปัจจุบันโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีสมรรถนะที่ดีขึ้นช่วยตรวจสอบไวยากรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนบทความก็ย่อมต้องมีความละเอียดรอบคอบมิใช่หวังพึ่งคนอื่นหรือเทคโนโลยีอยู่ร่ำไป ต้องใช้ความรู้ ความสามารถและความคิดตนเองให้มาก

(6) ไม่เขียน ไม่ได้กิน ซ่อนพึงระลึกไว้เสมอว่าการเขียนเป็นเรื่องสำคัญ เรารับประทานอาหารทุกวัน สมองต้องได้รับการเติมความรู้ทุกวัน การเขียนจะช่วยฝึกกระบวนการคิด ทักษะทางภาษา ทบทวนความรู้เดิมและเพิ่มความรู้ใหม่ ดังนั้น นักวิชาการที่ดีควรมีศิลปะทางภาษาไม่ว่าจะเป็นการคิด การพูด และการเขียน

(7) ค่อยๆ ทำไปแล้วจะดีเอง ฝึกอ่าน หัดเขียน การเขียนบทความทางวิชาการต้องอาศัยสมาธิ และปัญญาสูง ค่อยๆ ทำไป แล้วจะเกิดทักษะ รู้จักที่จะนำความรู้ที่มีมา แปลงสู่บทความทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความคิด แรงบันดาลใจ หรือเพื่อให้เกิดผลกระทบทางวิชาการ (Academic Impact) หรือผลกระทบทางสังคม (Social Impact) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การเตรียมตัวเพื่อเขียนบทความทางวิชาการอาจเริ่มต้นจากการอ่านแล้ววิเคราะห์ประเด็นที่น่าสนใจ และอยากให้ผู้อ่านเกิดความรู้เพิ่มเติม มีหลักฐานอ้างอิงได้ เอกสารอ้างอิง เอกสารวิชาการและงานวิจัยจึงมีความสำคัญมิใช่น้อย ควรรวบรวมและสกัดเป็นความรู้พร้อมทั้งจัดทाराายการอ้างอิงด้วย ฟังลงมือเขียนอย่างจดจ่อและมีสมาธิ อาจมีคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ไว้ข้างๆ ขณะเตรียมต้นฉบับ อย่าลืมที่จะให้กำลังใจตัวเองเมื่อเขียนเสร็จแต่ละส่วน โดยการอ่านทบทวนและทำความเข้าใจในสิ่งที่เขียนว่าเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการเขียนบทความทางวิชาการ (วัฒนา แซ่มวงษ์. 2556)

การจะเขียนบทความทางวิชาการได้ดี จึงต้องหาเทคนิคและวิธีการเพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ การมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ การแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเขียน สิ่งที่สำคัญก็คือการปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดีต่อการเขียนบทความทางวิชาการและลงมือเขียนอย่างมุ่งมั่นตามจุดมุ่งหมายทางวิชาการ

เทคนิคการเขียนบทความทางวิชาการ

ก่อนลงมือเขียนบทความนักในใจเสมอว่าสิ่งที่เขียนต้องเป็นมิตรกับผู้อ่าน การเตรียมต้นฉบับจึงต้องอาศัยเวลาในการปรับแก้ไขหลายๆ ครั้ง จนกว่าผู้เขียนจะรู้สึกที่ผู้อ่านสามารถสื่อสารความคิดได้ตามที่จุดมุ่งหมายบทความได้กำหนดไว้ หากจะเป็นการสะดวกและเรียนรู้วิธีการเตรียมต้นฉบับที่ดี ควรหาวารสารสักเล่มที่ชื่นชอบหรืออ่านประจำ พลิกไปที่หน้าแนวทางการเตรียมต้นฉบับแล้วทำความเข้าใจให้ละเอียด ซึ่งแต่ละวารสารจะมีแนวทางการเขียนเพื่อเตรียมต้นฉบับไว้เป็นกรอบการนำเสนอเนื้อหาสาระ วิธีการเขียน และการอ้างอิงอย่างเป็นระบบ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2552 ; สิทธิธีร์ สิริสรณ์. 2552)

ไม่เคยมีใครเกิดมาแล้ววิ่งได้เลย การเรียนรู้จะช่วยพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ การเขียนก็ต้องค่อยๆ เรียนรู้กันไป แรกๆ อาจจะต้องมีพี่เลี้ยงหรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเขียนบทความทางวิชาการเป็นที่ปรึกษา อย่าเพิ่งกลัวข้อเสนอแนะจากผู้มีประสบการณ์ ยังมีข้อเสนอแนะมากเท่าไรเราก็จะได้เรียนรู้มากขึ้น แต่บางคนก็เขียนๆ แล้วส่งไปตีวารสารเลย การกระทำเช่นนี้จะอาศัยพิชญพิจารณา (Peer Reviewing Process) เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้เขียนบทความจะต้องทำให้เปิดกว้าง เพื่อรับข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาฝีมือการเขียนบทความทางวิชาการให้ดียิ่งขึ้น

ภาษาและลีลาการเขียนบทความทางวิชาการก็นับว่ามีความสำคัญกับการเขียนเช่นกัน เปรียบเสมือน การดื่มกาแฟรสชาติดีและมีกลิ่นหอมกรุ่น บางคนชอบแปลบทความจากภาษาต่างประเทศ เมื่ออ่านแล้วยังต้อง มาแปลไทยเป็นไทยอีกหรืออ่านแล้วขาดความเชื่อมโยงของเนื้อหาและภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแปลภาษา ความงดงามของภาษาจะถูกลดทอนลงไปด้วยข้อจำกัดของภาษากึ่ง สำเร็จรูป นักเขียนที่ดีจึงต้องฝึกเรื่องภาษาและลีลาการเขียนให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้อ่าน ดังที่กล่าวไว้ว่า การอ่านทำให้เกิดปัญญา เมื่ออ่านบ่อยๆ จะได้ทั้งเนื้อหาสาระและความงามทางภาษาด้วย และพยายามนำประโยค เหล่านั้นมาขัดเกลา เรียบเรียง และเชื่อมโยงให้บทความมีความสมบูรณ์

เทคนิคการเขียนบทความทางวิชาการสามารถกระทำได้หลายๆ วิธี ซึ่งผู้เขียนขอแนะนำแนวทาง จากประสบการณ์ตรงที่ได้นำมาใช้บ่อยๆ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการเขียนตามที่วารสารกำหนด เป็นการลดเวลาการเขียนแบบลองผิดลองถูก เพราะบางวารสารเน้นที่รูปแบบการพิมพ์ ในขณะที่เดียวกันรูปแบบการเขียนตามวารสารก็เป็นการกำหนดกรอบ สำหรับผู้เขียนไม่ว่าจะเป็นขอบเขตเนื้อหาของบทความ รูปแบบและวิธีการเตรียมต้นฉบับ หัวข้อและรายการ อ้างอิงที่จำเป็น

2. เขียนฉบับร่าง อ่าน ทบทวน เขียนซ้ำ การเขียนบทความครั้งเดียวหรือสองครั้งก็คงไม่ดีแน่ เขียนแล้วปรับแก้ อาจทั้งช่วงเวลาสักพักหากิจกรรมทำสักพัก แล้วค่อยกลับมาเขียนต่อหรืออ่านทวนซ้ำว่า บทความมีส่วนใดที่ยังบกพร่อง ทำการปรับเพิ่มเติมเสริมแต่งให้ออกประกอบครบถ้วนและมีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ ถูกต้อง

3. อ่านแก้ไข เขียนไปก่อนแล้วย้อนมาตรวจใหม่ แต่ไม่ควรทิ้งเวลานานมากนัก เดียวจะขี้เกียจ หลงลืม ทำภารกิจอื่น หรือแม้กระทั่งข้างจนคนอื่นเอางานไปเขียนและเผยแพร่ก่อน อ่านงานแล้วคิดวิเคราะห์ ตาม เขียนงานไปเรื่อยๆ ตามความรู้ ความคิด แล้วค่อยย้อนมาตรวจงานเขียนอีกครั้งจนกว่าพอใจในสิ่งเขียน

4. เข้าใจธรรมชาติการทำงานของตนเอง บางคนชอบหามุมสงบเขียนและพิมพ์ บางคนชอบ พิมพ์พร้อมๆ กับคิด บางคนชอบเขียนบทความในห้องสมุด บางคนชอบเขียนบทความที่ได้ต้นไม้ บางคนชอบ เขียนงานตอนกลางคืน บางคนชอบเขียนงานตอนดึก บางคนชอบเขียนงานตอนเช้าตรู่ สิ่งเหล่านี้ต้องเข้าใจ ธรรมชาติของตนเองในการทำงานวิชาการให้มากและจัดระบบความคิด ระบบการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้ผลิตผล งานทางวิชาการออกมาอย่างต่อเนื่อง

5. การเรียบเรียงเนื้อหาในการนำเสนอ ใส่ใจในรายละเอียดของงาน โดยการตรวจสอบงาน หลายๆ รอบ การเรียงลำดับเนื้อหา ก่อน-หลังของการเขียน เป็นการสะท้อนกระบวนการคิดของผู้เขียนว่าเป็น คนคิดเป็นระบบ และที่สำคัญเนื้อหาสาระแต่ละหัวข้อต้องเชื่อมโยงกัน

6. ระมัดระวังเรื่องภาษาและไวยากรณ์ พิมพ์/ตรวจ/ปรับ/พิมพ์/ตรวจ ตรวจสอบให้แน่ใจก่อนส่ง หากไม่แน่ใจว่าใช้คำในประโยคผิดหรือไม่ ควรมีพจนานุกรมวางไว้ข้างๆ หรือบางทีอาจมีคำทับศัพท์ ซึ่งมาจากภาษาต่างประเทศ ศัพท์แสดง ศัพท์ท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วต้องระวัง รวมไปถึงการนำภาษาพูดมาเขียนปนกับภาษาเขียน

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบของบทความทางวิชาการก็ได้จำกัดแน่นอนว่าควรมีหัวข้อใดบ้าง แต่ผู้เขียนขอเสนอหัวข้อที่เป็นสากลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อผู้เขียน (Authors) บทคัดย่อ (Abstract) คำสำคัญ (Keywords) เนื้อหาสาระ (Body Contents) เอกสารอ้างอิง (References) ทุกส่วนประกอบต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เช่น ชื่อเรื่อง การสอนวิทยาศาสตร์แบบโครงการ แต่เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยแบบโครงการ หรือการสอนวิทยาศาสตร์แบบปัญหาเป็นฐาน บทความนั้นก็เปรียบเสมือนกับสิ่งกาแฟคาปูชิโนร้อนหอมกรุ่นแต่ได้โอเลี่ยนแทน การสรุปเนื้อหาสาระต้องมีความเป็นเอกภาพ (ปริชา ช่างขวัญยืน. 2556) รวมไปถึงรายการเอกสารอ้างอิงที่ต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม

เมื่อเตรียมต้นฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้ว อ่าน ทวน ปรับปรุง จนคิดว่าสมบูรณ์แล้ว จึงส่งไปยังวารสารเป้าหมาย ทุกครั้งที่ส่งบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ต้องทำใจว่าบทความอาจได้รับการยอมรับแบบมีเงื่อนไข ซึ่งก็ต้องปรับแก้ตามข้อเสนอของกองบรรณาธิการแล้วส่งไปให้ทางวารสารพิจารณาอีกครั้งจนกว่าจะตอบรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ หรือได้รับการปฏิเสธด้วยเหตุผลทางวิชาการ เมื่อบทความได้รับการปฏิเสธ ควรเรียนรู้จากประสบการณ์ของการปฏิเสธ เรียนรู้จากเหตุผลของการปฏิเสธ ปรับแก้แล้วส่งไปตีพิมพ์ในวารสารเดิม หรือเริ่มขั้นตอนการเตรียมต้นฉบับตามรูปแบบวารสารใหม่ แล้วจึงส่งไปวารสารเล่มใหม่

สรุป

การเขียนบทความทางวิชาการเป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ ทั้งศาสตร์และศิลป์ สามารถสื่อความหมายสิ่งที่เขียนระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ซึ่งต้องอาศัยแนวทางและเทคนิคการเขียนบทความให้เป็นไปตามที่วารสารกำหนดหรือประเด็นที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ให้ความน่าสนใจ จรรโลงจิตใจ สามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม เทคนิคและวิธีการจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนหมั่นเรียนรู้ลงมือเขียนจนเป็นงานประจำสำหรับนักวิชาการ และมีความสุขกับสิ่งที่ทำด้วยการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านเรื่องราวที่เรียกว่า “บทความทางวิชาการ” แก่ผู้บริโภคนงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

ปริชา ช่างขวัญยืน (บรรณาธิการ). (2556). **เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2552). **ตำราและบทความวิชาการ : แนวคิดและแนวทางการเขียนเพื่อคุณภาพ**.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนา แชมวงษ์. (2556). **การเขียนบทความ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สิทธิ์ อีสรณ์. (2552). **การเขียนและเผยแพร่บทความวิชาการ**. วารสารวิชาการวไลยอลงกรณ์. 4(1) :

144-154.